

مفهوم ناحیه

هر مکان روی زمین دارای ویژگی‌هایی است.

میان اجزا و پدیده‌های هر مکان، نوعی پیوستگی و هماهنگی وجود دارد که آن را از سایر مکان‌ها متمایز می‌کند.

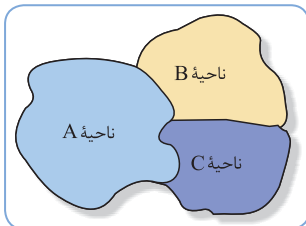
یکی از کارهای جغرافی‌دانان مطالعه شباهت‌ها و تفاوت‌های مکان‌هاست.

یکی از مفاهیم اصلی در دانش جغرافیا است.

تعریف: بخشی از سطح زمین است که ویژگی‌های جغرافیایی (طبیعی، اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و ...) همگون و خاصی دارد؛ به طوری

که با بخش‌های مجاور خود متفاوت است.

ناحیه

① وحدت و همگونی نسبی عناصر طبیعی و انسانی در آن (وحدت‌یابی) = ویژگی اصلی هر ناحیه
 ② هر ناحیه جغرافیایی به درجه‌ای از همگونی رسیده که از سایر بخش‌های پیرامون خود متمایز است.

نحوه تعیین نواحی مختلف جغرافیایی

جغرافی‌دان‌ها از گذشته سطح زمین را به واحدهای جغرافیایی که در آن‌ها پدیده‌ها با هم همگونی و وحدت دارند، تقسیم کرده و سپس مطالعه کرده‌اند.

این تقسیم‌بندی‌ها برای شناخت بهتر و آسان‌تر مکان‌های مختلف و علمی کردن مطالعات و تحقیقات درباره مکان‌ها صورت می‌گیرد که بتوان برای آن‌ها به طور صحیح برنامه‌ریزی کرد.

وقتی یک محیط جغرافیایی براساس معیارهایی به واحدهای کوچک‌تر تقسیم شود، به طوری که هر واحد با واحد مجاور متفاوت باشد، ناحیه‌بندی صورت گرفته است.

ناحیه‌بندی

نکته: ناحیه‌بندی کاری صرفاً جغرافیایی است و براساس طرز تفکر یک جغرافی‌دان و شیوه کار او صورت می‌گیرد.

جغرافی‌دان‌ها برای تعیین حدود یک ناحیه، یک یا چند معیار را به کار می‌گیرند. با توجه به این معیارها، حدود یا مرزهای هر ناحیه را روی نقشه رسم می‌کنند و نواحی مختلف را روی نقشه نشان می‌دهند.

نکته: انتخاب معیارها و ملاک‌ها برای تعیین حدود یک ناحیه به هدف جغرافی‌دان از مطالعه و تحقیق بستگی دارد.

معیارهای ناحیه‌بندی

عوامل طبیعی

ناهمواری‌ها، آب و هوا (بارش)، پوشش گیاهی و خاک، از عوامل طبیعی ناحیه‌بندی هستند.

نمونه برخی از این عوامل، در زیر آورده شده است:

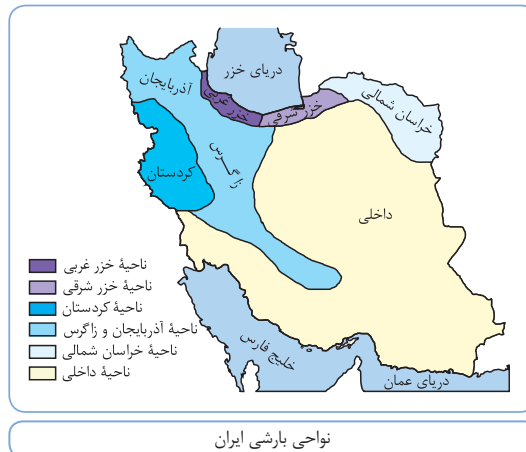
① بارش

جغرافی‌دان‌ها براساس معیارهای مربوط به بارش، ایران را ناحیه‌بندی کرده‌اند.

۵ آن‌ها براساس ترکیب ویژگی‌های عمده بارش از قبیل ۱) میانگین بارندگی سالانه ۲) توزیع فصلی بارش و ۳) بالاترین میزان بارش روزانه، ایران را به شش ناحیه بارشی تقسیم کرده‌اند که عبارتند از:

۱) خزر غربی ۲) خزر شرقی ۳) کردستان ۴) آذربایجان و زاگرس ۵) خراسان شمالی ۶) داخلی

طبق جدول صفحه ۵ کتاب درسی متوجه می‌شویم که خزر غربی پر بارش‌ترین ناحیه ایران است. بعد از اون خزر شرقی و کردستان قرار دارند. بعد هم آذربایجان و زاگرس و خراسان شمالی و در آخر هم ناحیه داخلی که کم‌ترین میزان بارش رو داره.

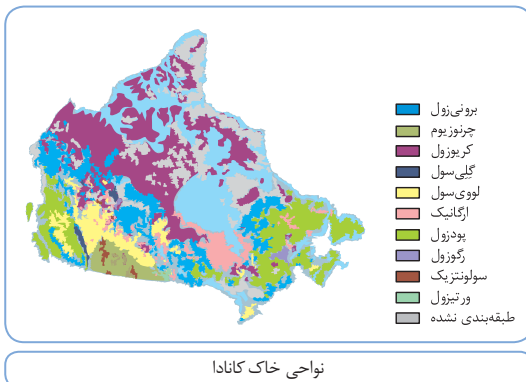

۷ نوع خاک

نوع خاک، ناحیه‌های متمایز از یکدیگر به وجود می‌آورد و بر نوع پوشش گیاهی، کشت و ... نیز اثر می‌گذارد. برای نمونه نقشه مقابل نواحی مختلف خاک در کانادا را نشان می‌دهد.

خاک کریوزول، خاک یخ‌بسته نواحی توندرا است.

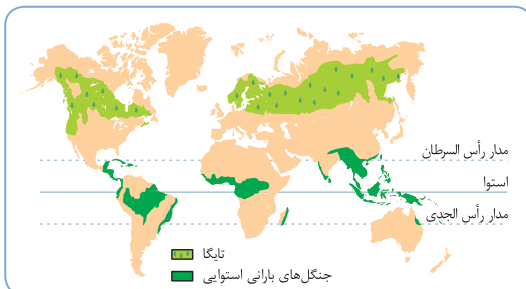
خاک چرنوزیوم، خاک حاصلخیز غنی از مواد آلی و ریشه علفزارها است.

۸ زیست‌بوم (بیوم)

تعریف: نواحی وسیع جغرافیایی هستند که به سبب پوشش گیاهی و زندگی جانوری خاصی که دارند، ناحیه مشخصی را به وجود آورده و از سایر نواحی طبیعی متمایز می‌شوند.

در نقشه مقابل نواحی جنگل‌های بارانی استوایی و جنگل‌های تایگا نشان داده شده‌اند.

یادآوری

تو کتاب نهم رابع به انواع زیست‌بوم‌ها فونده بودین. این‌ها دو زیست‌بومی که در نقشه نشون داده شده رو یادآوری می‌کنیم.

۱) **زیست‌بوم تایگا** از گسترده‌ترین زیست‌بوم‌هاست و در جنوب توندرا و قاره‌های آسیا، اروپا و امریکای شمالی گسترش یافته است. در این ناحیه زمین همیشه مرطوب است و زمستان‌های سرد و طولانی دارد. ناحیه تایگا به داشتن جنگل‌های مخروطیان و سوزنی‌برگ‌ها معروف است. درختان این ناحیه، مانند کاج و سرو همیشه سبزند و برگ‌ریزان ندارند.

۲) **زیست‌بوم جنگل‌های بارانی استوایی** این زیست‌بوم در مجاورت خط استوا در چند قاره گسترده شده است. در این منطقه هوا همیشه گرم، رطوبت حدود ۸۰ درصد و میزان بارندگی سالانه ۲۵۰۰ میلی‌متر است. این زیست‌بوم بیشترین تنوع زیستی را در جهان دارد.

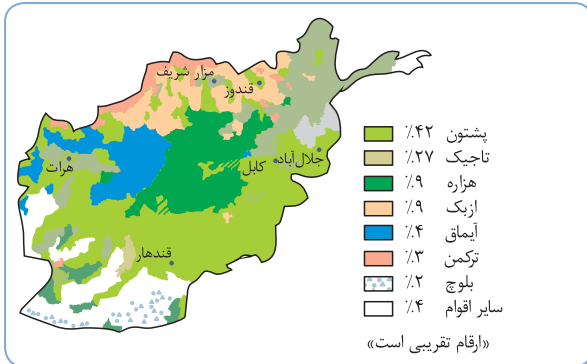
عوامل انسانی

جمعیت، اقوام (قومیت‌ها)، فرهنگ، زبان، دین، نوع فعالیت‌های اقتصادی و ... از عوامل انسانی ناحیه‌بندی است.

نمونه برخی از این عوامل، در زیر آورده شده است:

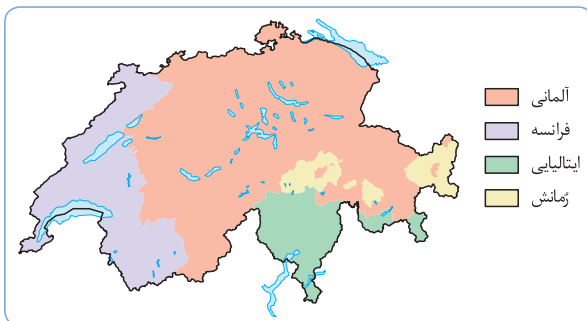
قومیت‌ها

- 1 در نقشه مقابل، پراکندگی نواحی قومیتی در افغانستان مشاهده می‌شود؛ هر قوم در بخش مشخصی از سرزمین اسکان یافته است.
- 2 اغلب جمعیت افغانستان را قوم پشتون تشکیل داده است.
- 3 اقوامی چون ترکمن و بلوچ در اقلیت قرار دارند.

زبان

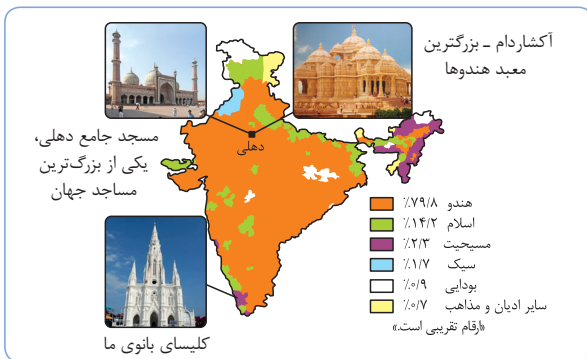
- 1 کشور سوئیس دارای چهار زبان رسمی است: آلمانی، فرانسوی، ایتالیایی، رومانس.
- 2 رایج‌ترین زبان در سوئیس، زبان آلمانی است.

پراکندگی نواحی زبانی اصلی در سوئیس

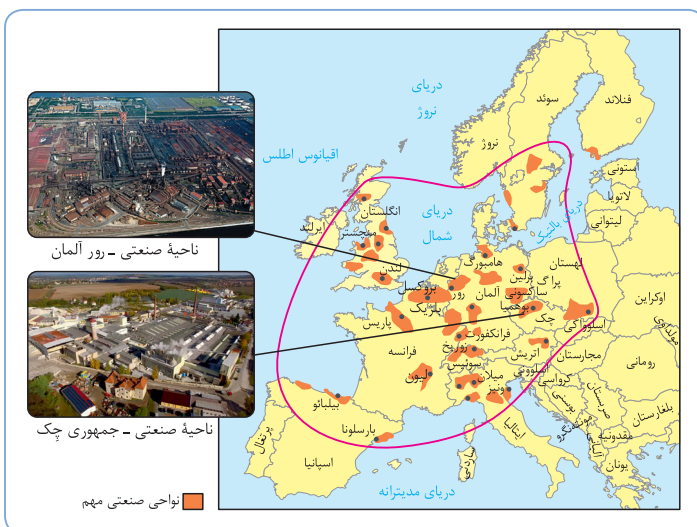
دین

- 1 در نقشه مقابل، کشور هند بر مبنای پراکندگی ادیان ناحیه‌بندی شده است.
- 2 هر دین تقریباً قلمرو جغرافیایی خاصی را در سرزمین هند اشغال کرده است.
- 3 دین هندو بیشترین پیروان را در میان ادیان در هند دارد.

فعالیت‌های اقتصادی

- 1 نقشه مقابل نواحی عمده صنعتی در قاره اروپا را نشان می‌دهد.
- 2 بیشتر نواحی صنعتی در قاره اروپا در مرکز آن قرار گرفته‌اند.

📌 دانستیم سطح زمین بر مبنای معیارهای طبیعی یا انسانی ناحیه‌بندی می‌شود و انسان با نواحی ارتباط متقابل برقرار می‌کند. چهار نکته مهم درباره ارتباط متقابل میان انسان و نواحی:

۱. نقش انسان در ایجاد نواحی

📌 انسان‌ها در محیط‌های طبیعی تغییراتی به وجود می‌آورند. آن‌ها برای زندگی و بهره‌برداری از محیط طبیعی از شیوه‌ها و ابزارهای متفاوتی استفاده می‌کنند و در نتیجه نواحی مختلفی را پدید می‌آورند یا نواحی طبیعی را تغییر می‌دهند.

📌 **مثال** بازارهای شناور بانکوک، پایتخت تایلند در آسیای جنوب شرقی ➡ ایجاد ناحیه‌ای تجاری و گردشگری

📌 **مثال** ایجاد نواحی صنعتی در امتداد محورهای ارتباطی شهر تهران در چهل سال اخیر ➡ تبدیل تهران به مهم‌ترین قطب صنایع مصرفی کشور

۲. شکل‌دهی نواحی به فعالیت‌های انسانی

📌 با وجود این‌که انسان‌ها با پیشرفت در دانش و تولید ابزار و فناوری بر محیط‌های طبیعی غلبه کرده و این محیط‌ها را در اختیار گرفته‌اند، محیط‌ها و نواحی طبیعی همواره زندگی مردم را تحت تأثیر قرار داده است.

📌 **محدودیت‌ها و موانع محیطی** موجب می‌شود انسان برای کنترل محیط چاره‌اندیشی کند و به ابداع ابزارهایی بپردازد. هر ناحیه شرایط خاصی را به انسان ارائه می‌کند و انسان در چارچوب آن شرایط دست به عمل می‌زند.

📌 **مثال** مردم نواحی گرم و خشک یا نواحی بسیار سرد، برای کنترل محیط از روش‌های متفاوتی استفاده می‌کنند؛ مانند استفاده از صفحه‌های خورشیدی یا به‌کارگیری ماشین برف‌روب مجهز به جی‌پی‌اس جاده‌ای برای پاک‌سازی جاده‌ها.

📌 **مثال** احداث راه‌آهن در کشوری که نواحی مرتفع و کوهستانی دارد، دشوارتر و پرهزینه‌تر از کشوری است که بیشتر زمین‌های آن پست و جلگه‌ای هستند؛ مانند کشور سوئیس که در آن برای عبور قطار در ناحیه‌ای کوهستانی و برف‌گیر، اقدام به احداث تونل و پل کرده‌اند.

۳. ارتباط و کنش متقابل بین نواحی

📌 نواحی مختلف کره زمین با یکدیگر مبادلات اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی دارند. نواحی روی یکدیگر تأثیر می‌گذارند و امروزه همه نواحی و حتی دورافتاده‌ترین آن‌ها به ویژه از نظر اقتصادی تحت تأثیر یکدیگرند.

📌 **مثال** افت قیمت غله به خصوص سویا و ذرت در بازارهای جهانی، موجب کاهش ارزش زمین‌های کشاورزی در ناحیه میدوست (غرب میانه) ایالات متحده آمریکا شد و این امر باعث نارضایتی و بدهکاری کشاورزان شد.

مثال‌هاش زیاده، بقیش رو از کتاب بفون!

۴. تأثیرپذیری نواحی از تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها

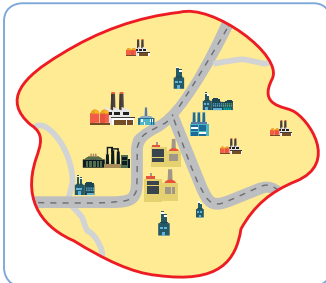
📌 نواحی فقط تحت تأثیر روابط معمول انسان‌ها و محیط طبیعی نیستند بلکه حکومت‌ها و تصمیم‌گیری‌های سیاسی نیز به شدت بر نواحی تأثیر می‌گذارند.

📌 برنامه‌ریزی یا تصمیم‌گیری‌های یک دولت برای ایجاد ناحیه گردشگری و پارک‌های ملی یا صنعتی، توسعه کشاورزی در یک ناحیه، انتقال اجباری ساکنان یک ناحیه به ناحیه دیگر، وقوع جنگ بین حکومت‌ها و نظایر آن، می‌تواند موجب حفظ، تغییر یا تخریب نواحی طبیعی و انسانی شود.

📌 **مثال** برای ساخت جزایر مصنوعی (با کاربری تجاری، تفریحی و مسکونی) در آب‌های خلیج فارس که توسط دولت امارات متحده عربی صورت می‌گیرد، مقدار زیادی سنگ و خاک از بستر خلیج فارس بالا کشیده می‌شود ➡ این خاک‌برداری و گل‌آلود شدن وسیع آب به بوم‌سازگان (اکوسیستم) دریایی و آب‌سنگ‌های مرجانی آسیب رسانده است. صاحب‌نظران معتقدند که ساختن این جزایر پیامدهای بسیار نامطلوبی برای محیط زیست خلیج فارس دارد.

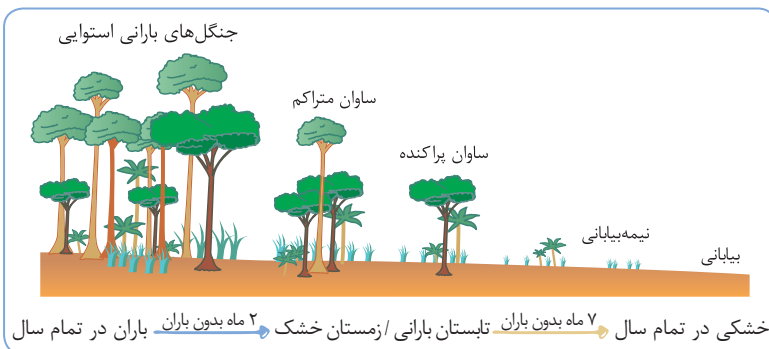
مثال پاک‌سازی قومی دولت میانمار و کشتار صدها تن از مسلمانان به دست یک فرقه بودایی افراطی صدها نفر از مردم ناحیه مسلمان‌نشین این کشور به مرزهای بنگلادش مهاجرت کرده و درخواست پناهندگی نموده‌اند و این ناحیه مسلمان‌نشین تخریب شده است.

کانون ناحیه، مرزهای ناحیه

هر ناحیه جغرافیایی دارای کانون یا مرکزی است که بیشترین عوامل وحدت و همگونی در آن وجود دارند. معمولاً هرچه از کانون یک ناحیه جغرافیایی دور می‌شویم و به طرف مرزهای آن حرکت می‌کنیم، به تدریج از عوامل همگونی آن ناحیه کاسته می‌شود و سرانجام، این عوامل ناپدید می‌گردند.

مثال هرچه از کانون یک ناحیه صنعتی که تجمع کارخانه‌ها در آن زیاد است، دور و به مرزهای ناحیه مجاور نزدیک‌تر می‌شویم، از تمرکز و تعداد کارگاه‌ها و کارخانه‌ها کاسته می‌شود و سرانجام در ناحیه مجاور، دیگر اثری از آن‌ها نمی‌بینیم.

مثال ساوان یک ناحیه انتقالی بین جنگل‌های بارانی استوایی و صحرای بزرگ افریقا است. هرچه به سمت بیابان صحرا (sahara) پیش می‌رویم، بارندگی کمتر و علف‌های ساوان کوتاه‌تر و تنک‌تر می‌شوند و کم‌کم به مراتع مداری که از علفزارهای کوتاه‌قد تشکیل شده است، تبدیل می‌گردند. این مراتع در حاشیه صحرا به علت خشکی هوا به استپ‌های بیابانی تبدیل می‌شوند.

مثال بخش هاشورخوردۀ نقشه، ناحیه‌ای انتقالی را در امتداد دو ناحیه زبانی انگلیسی و اسپانیایی در مجاورت مرز ایالات متحده آمریکا و مکزیک نشان می‌دهد. در این بخش، هر دو زبان انگلیسی و اسپانیایی رواج دارد.

نکات تکمیلی

تعیین مرزهای دقیق نواحی دشوار است.

در نواحی انسانی مانند نواحی زبانی و قومی، تعیین مرز نواحی دشوارتر از نواحی طبیعی مثل نواحی خاک یا زیست‌بوم‌ها است. زیرا مرز نواحی انسانی قابل مشاهده نیست و هم‌چنین انسان‌ها همواره در حال جابه‌جایی و حرکت هستند.

قلمرو و وسعت نواحی متفاوت است.

گاه یک ناحیه بخشی از یک روستا، شهر، استان یا کشور است و گاه چند کشور و قاره را در بر می‌گیرد و مقیاس جهانی دارد.

مرزهای نواحی قابل تغییرند.

در اثر فعالیت‌های انسانی یا عوامل طبیعی ممکن است ویژگی‌های خاص یک ناحیه از بین برود و وسعت آن کم یا زیاد شود.

مثال مهاجرت روستاییان از یک ناحیه یا وقوع خشکسالی، وسعت یک ناحیه کشاورزی را کاهش می‌دهد یا ممکن است به کلی آن ناحیه را به ناحیه‌ای غیر کشاورزی تبدیل کند.

مرزهای سیاسی و اداری معمولاً بر مرزهای نواحی طبیعی و انسانی منطبق نیستند.

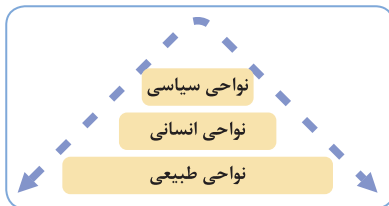
مرزهای سیاسی و اداری بر مبنای انتخاب و تصمیم‌گیری انسان‌ها تعیین می‌شوند. در این مرزبندی گاهی یک ناحیه آب‌وهوایی، ناحیه زبانی و قومی و نظایر آن، بین چند استان یا حتی چند کشور قرار می‌گیرد.

مثال بیابان لوت (ناحیه طبیعی) بین استان‌های خراسان جنوبی، سیستان و بلوچستان و کرمان گسترده شده است.

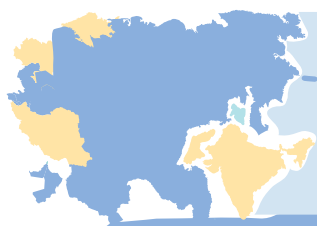
مثال مرز کشور افغانستان و کشور پاکستان بدون در نظرگیری منطقه سکونت قوم پشتون تعیین شده است. در نتیجه بخشی از قوم پشتون در قلمرو کشور افغانستان و بخش دیگر آن در قلمرو کشور پاکستان زندگی می‌کنند.

انواع نواحی

ویژگی‌ها	نوع ناحیه
<ul style="list-style-type: none"> در سراسر کره زمین گسترده شده‌اند. دارای ویژگی‌های طبیعی هستند و بستر زندگی و فعالیت‌های انسان محسوب می‌شوند. جوامع انسانی برای ادامه حیات به آن وابسته هستند. 	طبیعی
<ul style="list-style-type: none"> شامل نواحی جمعیتی، فرهنگی، اقتصادی و ... هستند و در بستر نواحی طبیعی شکل می‌گیرند و به وجود می‌آیند. 	انسانی
<ul style="list-style-type: none"> همه نواحی طبیعی یا انسانی جهان، تحت مدیریت نهادهای سیاسی یا اداری قرار دارند. مثال: نهادهایی مانند شهرداری‌ها، استانداری‌ها، سازمان‌ها، حکومت‌ها و ... مدیریت نواحی طبیعی و انسانی را به دست گرفته‌اند و درباره آن‌ها تصمیم‌گیری می‌کنند و سیاست‌ها و خط‌مشی‌هایی را به کار می‌بندند. شهرها، استان‌ها و کشورها، نواحی سیاسی به حساب می‌آیند نیزاً یک نهاد آن‌ها را اداره و مدیریت می‌کند. نواحی سیاسی با مرزهای قراردادی از نواحی مجاور، متمایز می‌شوند. 	سیاسی

نواحی طبیعی که در سراسر زمین گسترده شدن، در پایین نمودار که گادر بزرگی داره، قرار می‌گیرن. نواحی انسانی هم در بستر نواحی طبیعی ایجاد می‌شن و وسعتشون از نواحی طبیعی کمتره و در گادر وسط نمودار قرار می‌گیرن. نواحی سیاسی هم نواحی رو شامل می‌شن که مدیریت نواحی طبیعی و انسانی رو به عهده دارن و در گادر بالایی نمودار که از همه کوچک‌تره قرار می‌گیرن.

نواحی آب و هوایی

درس سوم:

مقدمه

آب و هواشناسی (اقلیم‌شناسی) از شاخه‌های جغرافیای طبیعی

آب و هوا از عوامل مهم پدید آمدن ناحیه

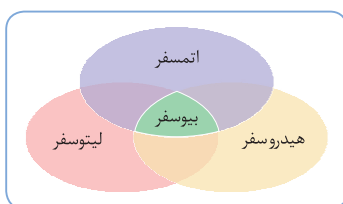
ویژگی‌های آب و هوایی متفاوت **منجر به** تفاوت بخش‌های مختلف سیاره زمین با یکدیگر **می‌شود** ایجاد نواحی آب و هوایی

تفاوت هوا با آب و هوا **هوا** وضعیت گذرا و موقتی هواکره در یک محل در کوتاه‌مدت **مثال:** امروز هوا ابری است.

تفاوت هوا با آب و هوا **آب و هوا** شرایط و وضعیت هوای یک ناحیه در طولانی‌مدت **مثال:** اندونزی کشوری گرم و مرطوب است.

جهت پی‌بردن به نوع آب و هوای یک ناحیه **داده‌های آماری** مربوط به دما، بارش، رطوبت و ... را طی سال‌های طولانی (معمولاً سی سال یا بیشتر) جمع‌آوری و میانگین آن را محاسبه می‌کنند.

اهمیت هواکره

هواکره (اتموسفر)

سنگکره (لیتوسفر)

آب‌کره (هیدروسفر)

زیستکره (بیوسفر)

محیط زندگی ما حاصل تعامل چهار بخش است

...پرسش‌های چهارگزینه‌ای پایه یازدهم...

درس اول: معنا و مفهوم ناحیه

۳۲۹- کدام یک از گزینه‌های زیر پیرامون مفهوم ناحیه نادرست است؟

- (۱) میان اجزا و پدیده‌های برخی مکان‌ها نوعی پیوستگی و هماهنگی وجود دارد.
 - (۲) پیوستگی و هماهنگی یک مکان آن را از سایر مکان‌ها جدا می‌کند.
 - (۳) مکان‌هایی که ویژگی‌های مشابهی دارند، همان نواحی هستند.
 - (۴) یکی از کارهای جغرافی‌دانان مطالعه شباهت‌ها و تفاوت‌های مکان‌هاست.
- ۳۳۰- می‌توان گفت بخشی از سطح زمین است که ویژگی‌های جغرافیایی همگون و خاصی دارد و با بخش‌های مجاور خود متفاوت است.

- (۱) بیوم (۲) اکوسیستم (۳) ناحیه (۴) ناحیه قلب

۳۳۱- ناحیه بخشی از سطح زمین است که و در نتیجه

- (۱) ویژگی‌های جغرافیایی همگونی دارد - با بخش‌های مجاور خود متفاوت است.
- (۲) ویژگی‌های جغرافیایی همگونی دارد - شباهت‌ها و تفاوت‌هایی با نواحی مجاور دارد.
- (۳) ویژگی‌های طبیعی و انسانی خاصی دارد - با بخش‌های مجاور خود شباهت دارد.
- (۴) ویژگی‌های طبیعی و انسانی خاصی دارد - تفاوتی با نواحی مجاور ندارد.

۳۳۲- چه تعداد از عبارات زیر از جمله دلایل کار ناحیه‌بندی است؟

- 🔗 شناخت بهتر و آسان‌تر مکان‌ها 🔗 علمی کردن مطالعات و تحقیقات
🔗 برنامه‌ریزی صحیح برای مکان‌ها 🔗 یافتن ویژگی غالب هر ناحیه

- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۳۳۳- کدام گزینه درستی یا نادرستی عبارات زیر را نشان می‌دهد؟

- (الف) تقسیم‌بندی سطح زمین به واحدهای جغرافیایی کاری است که اخیراً مورد توجه جغرافی‌دانان قرار گرفته است.
(ب) وقتی یک محیط جغرافیایی را براساس معیارهایی به واحدهای کوچک‌تر تقسیم می‌کنیم، در واقع ناحیه‌بندی کرده‌ایم.
(ج) هر ناحیه جغرافیایی به درجه‌ای از همگونی رسیده است که از سایر بخش‌های پیرامون خود متمایز می‌شود.
- (۱) غ - ص - غ (۲) غ - غ - ص (۳) غ - ص - ص (۴) ص - غ - ص

۳۳۴- اساس کار ناحیه‌بندی چیست و انتخاب معیار برای ناحیه‌بندی به چه مسأله‌ای بستگی دارد؟

- (۱) طرز تفکر جغرافی‌دان - هدف مطالعه و تحقیق جغرافی‌دان
- (۲) طرز تفکر جغرافی‌دان - عوامل طبیعی و انسانی موجود در منطقه
- (۳) معیار و ملاکی که جغرافی‌دان برمی‌گزیند - عوامل طبیعی و انسانی موجود در منطقه
- (۴) معیار و ملاکی که جغرافی‌دان برمی‌گزیند - هدف مطالعه و تحقیق جغرافی‌دان

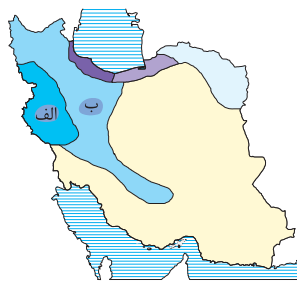
۳۳۵- جغرافی‌دانان برای ناحیه‌بندی معمولاً را به‌کار می‌گیرند و نواحی را

- (۱) یک معیار - روی نقشه ترسیم می‌کنند. (۲) چند معیار - روی زمین ترسیم می‌کنند.
(۳) یک معیار - روی سطح زمین علامت‌گذاری می‌کنند. (۴) چند معیار - روی سطح زمین مرزبندی می‌کنند.

۳۳۶- براساس کدام معیار، ایران به نواحی داخلی، آذربایجان و زاگرس، کردستان و ... تقسیم شده است؟

- (الف) ترکیب ویژگی‌های عمده بارش
(ب) میانگین بارندگی سالانه، توزیع فصلی بارش و بالاترین میزان بارش روزانه
(ج) ناهمواری، آب‌وهوا و پوشش گیاهی
(د) دما، بارش و رطوبت ماهیانه

- (۱) ب - د (۲) الف - ب (۳) ج - الف (۴) د - ج

۳۳۷- با توجه به نقشه مقابل که نواحی بارشی ایران را نمایش می‌دهد، به ترتیب «الف» و «ب» کدامند؟

- ۱) کردستان - زاگرس و آذربایجان
- ۲) داخلی - زاگرس و آذربایجان
- ۳) داخلی - کردستان
- ۴) کردستان - خزر غربی

۳۳۸- با توجه به نواحی بارشی ایران، کدام ناحیه بیشترین میزان بارش را تجربه می‌کند؟

- ۱) ناحیه خزر غربی
- ۲) ناحیه زاگرس و آذربایجان
- ۳) ناحیه خراسان شمالی
- ۴) ناحیه خزر شرقی

۳۳۹- کریوزول:

- ۱) خاک یخبسته نواحی توندرا است.
- ۲) خاکی بسیار حاصلخیز است.
- ۳) مملو از مواد آلی است.
- ۴) خاک جنگل‌های بارانی استوایی است.

۳۴۰- عبارت زیر مربوط به کدام نوع از خاک است؟

«خاکی حاصلخیز و غنی از مواد آلی و ریشه علفزارهاست.»

- ۱) کریوزول
- ۲) چرنوزیوم
- ۳) سیروزوم
- ۴) پودزول

۳۴۱- زیست‌بوم چیست و نام دیگر آن در کدام گزینه آمده است؟

- ۱) زیست‌بوم‌ها جزء نواحی طبیعی هستند که هر یک به سبب پوشش گیاهی و زندگی جانوری خاصی که دارند از بقیه متمایز می‌شوند - بیوم
- ۲) زیست‌بوم‌ها جزء نواحی طبیعی هستند که هر یک به سبب پوشش گیاهی و زندگی جانوری خاصی که دارند از بقیه متمایز می‌شوند - اکوسیستم
- ۳) زیست‌بوم‌ها جزء نواحی طبیعی یا انسانی هستند که هر یک به سبب پوشش گیاهی، زندگی جانوری و جمعیت خاصی که دارند از بقیه متمایز می‌شوند - اکوسیستم
- ۴) زیست‌بوم‌ها جزء نواحی طبیعی یا انسانی هستند که هر یک به سبب پوشش گیاهی، زندگی جانوری و جمعیت خاصی که دارند از بقیه متمایز می‌شوند - بیوم

۳۴۲- در امریکای جنوبی کدام نوع از پوشش گیاهی فراوان یافت می‌شود؟

- ۱) تایگا
- ۲) جنگل‌های بارانی استوایی
- ۳) ساوان
- ۴) علفزارهای کوتاه‌قد

۳۴۳- چه تعداد از موارد زیر مربوط به عوامل انسانی ناحیه‌بندی است؟

الف) جمعیت	ب) قومیت	ج) دین
د) نوع فعالیت اقتصادی	ه) زبان	و) فرهنگ
۱) شش	۲) پنج	۳) چهار
۴) سه		

۳۴۴- کدام قوم پراکندگی بیشتری در کشور افغانستان دارد؟

- ۱) تاجیک
- ۲) هزاره
- ۳) ازبک
- ۴) پشتون

۳۴۵- زبان بیشترین سخنگو را در کشور سوئیس دارد.

- ۱) آلمانی
- ۲) فرانسه
- ۳) ایتالیایی
- ۴) رمانش

درس دوم: انسان و ناحیه

۳۴۶- عبارت زیر مربوط به کدام رابطه انسان و نواحی است؟

«در بانکوک دست‌فروشان در قایق‌های چوبی روی رودخانه اصلی شهر اجناس خود را برای فروش، عرضه می‌کنند.»

- ۱) انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند.
- ۲) نواحی به فعالیت‌های انسان شکل می‌دهند.
- ۳) نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند.
- ۴) نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند.

۳۴۷- کدام عامل سبب شده است تهران به عنوان قطب صنایع مصرفی ایران شناخته شود؟

- ۱) سرازیر شدن کالاهای وارداتی به این شهر
- ۲) به وجود آمدن نواحی صنعتی در اطراف آن
- ۳) مهاجرت بسیاری از روستائیان به این شهر
- ۴) پیشرفت سریع تکنولوژی در این مادرشهر

۳۴۸- این که در چهل سال اخیر با ایجاد کارخانه‌های بزرگ و کوچک در امتداد محورهای ارتباطی شهر تهران، نواحی صنعتی پیرامون این شهر شکل گرفته

است، به کدام رابطه میان انسان و ناحیه اشاره دارد؟

- (۱) انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند.
 (۲) نواحی به فعالیت‌های انسان شکل می‌دهند.
 (۳) نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند.
 (۴) نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند.

۳۴۹- کدام یک از گزینه‌های زیر نادرست است؟

- (۱) انسان‌ها با پیشرفت در دانش و تولید ابزار و فناوری بر محیط‌های طبیعی غلبه کرده‌اند.
 (۲) با وجود این، محیط‌ها و نواحی طبیعی همواره زندگی مردم را تحت تأثیر قرار داده است.
 (۳) موهب طبیعی موجب می‌شود انسان‌ها برای کنترل محیط چاره‌اندیشی کنند.
 (۴) در واقع هر ناحیه شرایط خاصی را به انسان‌ها عرضه می‌کند و انسان در چارچوب آن دست به عمل می‌زند.
 ۳۵۰- عبارت «احداث راه آهن در نواحی مرتفع و کوهستانی، دشوارتر و پرهزینه‌تر از نواحی پست است.» به کدام رابطه میان انسان و نواحی اشاره دارد؟

- (۱) انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند.
 (۲) نواحی به فعالیت‌های انسان شکل می‌دهند.
 (۳) نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند.
 (۴) نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند.

۳۵۱- احداث راه آهن در نواحی و در نواحی است.

- (۱) جلگه‌ای - پرهزینه - پست - کم‌هزینه
 (۲) کوهستانی - دشوار - پست - پرهزینه
 (۳) مرتفع - دشوار - جلگه‌ای - آسان
 (۴) پست - پرهزینه - جلگه‌ای - دشوار

۳۵۲- می‌توان گفت سبب شده است انسان برای کنترل شرایط محیطی چاره‌اندیشی کند.

- (۱) پیشرفت دانش و فناوری
 (۲) بهره‌مندی از توانمندی‌های محیط
 (۳) محدودیت‌ها و موانع طبیعی
 (۴) قابلیت‌های محیط طبیعی

۳۵۳- استفاده از صفحات خورشیدی در نواحی گرم و خشک به کدام گزینه اشاره دارد؟

- (۱) انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند.
 (۲) نواحی به فعالیت‌های انسان شکل می‌دهند.
 (۳) نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند.
 (۴) نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند.

۳۵۴- با توجه به این جمله که امروزه همه نواحی و حتی دورافتاده‌ترین آن‌ها از نظر اقتصادی تحت تأثیر یکدیگرند، می‌توان گفت:

- (۱) انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند.
 (۲) نواحی به فعالیت‌های انسان شکل می‌دهند.
 (۳) نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند.
 (۴) نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند.

۳۵۵- هریک از عبارات زیر به کدام نوع از رابطه میان انسان و نواحی اشاره دارد؟

- (الف) با افت قیمت غله به ویژه ذرت و سویا در بازارهای جهانی، ارزش زمین‌های کشاورزی در ناحیه میدوست کاهش یافت.
 (ب) وقوع خشکسالی در استرالیا و یخبندان زودهنگام در آرژانتین به تولید غله جهانی صدمه زد.
 (۱) انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند - نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند.
 (۲) نواحی به فعالیت‌های انسان شکل می‌دهند - نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند.
 (۳) نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند - نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند.
 (۴) نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند - نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند.

۳۵۶- پیمان کیوتو:

- (۱) در مورد کاهش تولید گازهای گلخانه‌ای است.
 (۲) توافق کشورها در قیمت غله را سازمان داد.
 (۳) همان اجلاس گفت‌وگوهای فرهنگی ایران و جهان عرب است.
 (۴) واردات نفت ژاپن از ایران را افزایش داد.

۳۵۷- انتقال اجباری ساکنان یک ناحیه به ناحیه دیگر در نتیجه کدام رابطه است؟

- (۱) انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند.
 (۲) نواحی به فعالیت‌های انسان شکل می‌دهند.
 (۳) نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند.
 (۴) نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند.

۳۵۸- برنامه‌ریزی برای ایجاد ناحیه گردشگری و پارک‌های ملی یا صنعتی و همچنین توسعه کشاورزی در یک ناحیه مصداق کدام مورد است؟

- (۱) انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند.
 (۲) نواحی به فعالیت‌های انسان شکل می‌دهند.
 (۳) نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند.
 (۴) نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند.

۳۵۹- چه تعداد از عبارات زیر مربوط به رابطه دولت‌ها و نواحی است؟

- (الف) تغییر وسعت یک ناحیه
 (ب) تخریب پوشش گیاهی یک ناحیه
 (ج) تعیین کانون نواحی صنعتی
 (د) حفظ پوشش گیاهی یک منطقه
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۳۶۰- کدام یک از گزینه‌های زیر از جمله کاربردهای جزایر مصنوعی خلیج فارس نیست؟

- (۱) مسکونی (۲) ارتباطی (۳) تجاری (۴) تفریحی

۳۶۱- کدام گزینه از پیامدهای ساخت جزایر مسکونی در خلیج فارس نیست؟

- (۱) آسیب رسیدن به بوم‌سازگان دریایی
 (۲) آسیب دیدن آب‌سنگ‌های مرجانی
 (۳) گل‌آلود شدن وسیع آب
 (۴) افزایش ضخامت سنگ بستر خلیج فارس

۳۶۲- برای ساخت جزایر مصنوعی خلیج فارس چه اقدامی صورت می‌گیرد؟

- (۱) مقدار زیادی سنگ و خاک از ساحل استخراج و به دریا سرازیر می‌شود.
 (۲) بستر خلیج فارس حفر و به جای آن ستون‌های عظیمی گذاشته می‌شود.
 (۳) مقدار زیادی خاک از بستر خلیج فارس بالا کشیده می‌شود.
 (۴) با ایجاد پایگاه‌هایی در آب عمل بسترسازی انجام می‌شود.

۳۶۳- چه تعداد از عوامل زیر از جمله عواملی است که باعث اعتراضات گسترده مردمان میانمار علیه دولت آن شده است؟

- (الف) کشتار صدها تن از مسلمانان برمه
 (ب) آتش کشیدن خانه‌های مسلمانان
 (ج) کشتار مسلمانان میانمار
 (د) خرابکاری‌های فرقه یهودیان افراطی
- (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۳۶۴- تخریب شدن ناحیه مسلمان‌نشین میانمار در طول تاریخ مربوط به کدام نوع از روابط انسان و نواحی است؟

- (۱) انسان‌ها نواحی را به وجود می‌آورند.
 (۲) نواحی به فعالیت‌های انسان شکل می‌دهند.
 (۳) نواحی با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند.
 (۴) نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند.

۳۶۵- تصویر مقابل با کدام گزینه هماهنگی دارد؟

- (۱) هر ناحیه جغرافیایی دارای کانون یا مرکزی است که بیشترین عوامل وحدت و همگونی در آن وجود دارد.
 (۲) ویژگی اصلی هر ناحیه وحدت و همگونی نسبی عناصر طبیعی و انسانی در آن است.
 (۳) هر ناحیه جغرافیایی به درجه‌ای از وحدت و همگونی رسیده است که با سایر بخش‌های پیرامون خود متفاوت است.
 (۴) نواحی را می‌توان بر اساس معیارهای طبیعی و انسانی دسته‌بندی کرد.

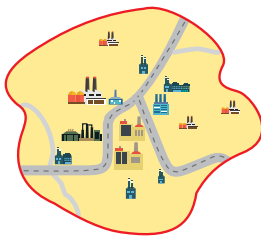
۳۶۶- کدام گزینه درست است؟

- (۱) جنگل‌های بارانی استوایی - ساوان متراکم - ساوان پراکنده - نیمه‌بیابانی - بیابان
 (۲) جنگل‌های بارانی استوایی - ساوان پراکنده - ساوان متراکم - بیابان - نیمه‌بیابانی
 (۳) ساوان متراکم - ساوان پراکنده - جنگل‌های بارانی استوایی - نیمه‌بیابانی - بیابان
 (۴) ساوان متراکم - جنگل‌های بارانی استوایی - ساوان پراکنده - بیابان - نیمه‌بیابانی

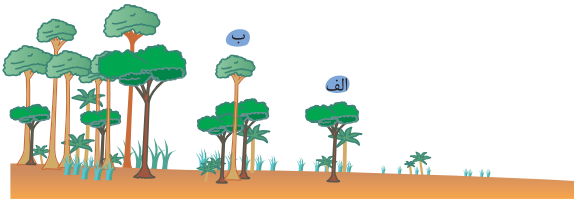
۳۶۷- هر یک از عبارات زیر مربوط به کدام نوع پوشش گیاهی است؟

«باران در تمام سال - ۲ ماه بدون باران - تابستان بارانی و زمستان خشک»

- (۱) جنگل‌های بارانی استوایی - ساوان پراکنده - ساوان متراکم
 (۲) جنگل‌های بارانی استوایی - ساوان متراکم - ساوان پراکنده
 (۳) ساوان متراکم - جنگل‌های بارانی استوایی - ساوان پراکنده
 (۴) ساوان متراکم - ساوان پراکنده - جنگل‌های بارانی استوایی

۳۶۸- تصویر زیر پوشش گیاهی از صحرای بزرگ افریقا به سمت جنگل‌های بارانی استوایی را نشان می‌دهد. در این رابطه به ترتیب (الف) و (ب) کدامند؟

- ۱) ساوان پراکنده - ساوان متراکم
- ۲) ساوان متراکم - ساوان پراکنده
- ۳) نیمه بیابانی - ساوان متراکم
- ۴) نیمه بیابانی - ساوان پراکنده

۳۶۹- پوشش گیاهی از صحرای بزرگ افریقا به سمت جنگل‌های بارانی استوایی چگونه است؟

- ۱) مراتع مداری - استپ بیابانی - ساوان متراکم
- ۲) ساوان پراکنده - ساوان متراکم
- ۳) استپ بیابانی - ساوان متراکم - مراتع مداری
- ۴) ساوان متراکم - ساوان پراکنده - مراتع مداری

۳۷۰- زبان‌های و در مجاورت مرز ایالات متحده آمریکا و مکزیک رواج دارد.

- ۱) انگلیسی - اسپانیایی
- ۲) اسپانیایی - فرانسوی
- ۳) اسپانیایی - ژرمنیک
- ۴) انگلیسی - فرانسوی

۳۷۱- تعیین نواحی دشوارتر است و وسعت و قلمرو یک ناحیه

- ۱) انسانی - همواره ثابت است.
- ۲) گیاهی - همواره ثابت است.
- ۳) زبانی و قومی - تغییر می‌کند.
- ۴) زیستی - تغییر می‌کند.

۳۷۲- کدام گزینه از ویژگی مرز نواحی نیست؟

- ۱) تعیین دقیق مرزها کاری دشوار است.
- ۲) وسعت مرزها تغییرپذیر است.
- ۳) قلمرو و وسعت مرز نواحی متفاوت است.
- ۴) قلمرو نواحی انسانی بسیار گسترده است.

۳۷۳- کدام یک از گزینه‌های زیر نادرست است؟

- ۱) مرزهای سیاسی و اداری معمولاً بر مرزهای نواحی طبیعی و انسانی منطبق‌اند.
- ۲) مرزهای سیاسی و اداری بر مبنای انتخاب و تصمیم‌گیری انسان‌ها تعیین می‌شوند.
- ۳) گاهی یک ناحیه آب و هوایی و زبانی بین چند استان یا حتی چند کشور قرار می‌گیرد.
- ۴) در اثر فعالیت‌های انسانی یا عوامل طبیعی ممکن است ویژگی‌های خاص یک ناحیه از بین برود.

۳۷۴- ناحیه مشترک میان استان‌های سیستان و بلوچستان، خراسان جنوبی و کرمان کدام است؟

- ۱) منطقه لرنشین
- ۲) دشت کویر
- ۳) بیابان لوت
- ۴) کوه‌های مرکزی

۳۷۵- با توجه به نقشه مقابل، منطقه هاشورخورده کدام ناحیه است؟

- ۱) قوم پشتون
- ۲) خاک سیروزوم
- ۳) استپ‌های بیابانی
- ۴) قوم تاجیک

۳۷۶- چه تعداد از گزاره‌های زیر درست است؟

- ۱) نواحی طبیعی در سراسر کره زمین گسترده شده‌اند و دارای ویژگی‌های طبیعی هستند.
- ۲) نواحی طبیعی بستر زندگی و فعالیت‌های انسان محسوب می‌شوند.
- ۳) جوامع انسانی برای ادامه حیات به نواحی طبیعی وابسته‌اند.
- ۴) نواحی انسانی در بستر نواحی طبیعی شکل می‌گیرند و به وجود می‌آیند.

- ۱) یک
- ۲) دو
- ۳) سه
- ۴) چهار

۳۷۷- کدام گزینه نمودار مقابل را از پایین به بالا به درستی کامل می‌کند؟

- ۱) نواحی طبیعی - نواحی سیاسی - نواحی انسانی
- ۲) نواحی طبیعی - نواحی انسانی - نواحی سیاسی
- ۳) نواحی انسانی - نواحی طبیعی - نواحی سیاسی
- ۴) نواحی انسانی - نواحی سیاسی - نواحی طبیعی

۳۷۸- بستر زندگی و فعالیت انسان‌ها است.

- (۱) نواحی سیاسی (۲) نواحی فرهنگی (۳) نواحی طبیعی (۴) نواحی انسانی

۳۷۹- کدام یک از گزینه‌های زیر پیرامون نواحی سیاسی نادرست است؟

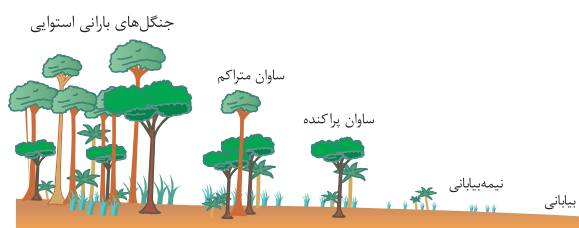
- (۱) امروزه اغلب نواحی طبیعی و انسانی تحت مدیریت نهادهای سیاسی یا اداری قرار دارند.
 (۲) شوراها، شهرداری‌ها، استانداری‌ها و حکومت‌ها مدیریت این نواحی را برعهده دارند.
 (۳) شهرها، استان‌ها و کشورها هر یک نواحی سیاسی محسوب می‌شوند.
 (۴) نواحی سیاسی به وسیله مرزهای قراردادی از نواحی مجاور متمایز می‌شوند.

۳۸۰- باید دانست که کشورها هستند؛ زیرا

- (۱) نواحی سیاسی - سایر نواحی را مدیریت می‌کنند.
 (۲) نواحی انسانی - سایر نواحی را مدیریت می‌کنند.
 (۳) نواحی سیاسی - یک نهاد آن‌ها را اداره می‌کند.
 (۴) نواحی انسانی - یک نهاد آن‌ها را اداره می‌کند.

۳۸۱- کدام گزینه ارتباط نزدیک‌تری با تصویر روبه‌رو دارد؟

- (۱) هرچه از کانون یک ناحیه جغرافیایی دور می‌شویم و به طرف مرزهای آن حرکت می‌کنیم به تدریج از عوامل همگونی آن کاسته می‌شود.
 (۲) هر ناحیه جغرافیایی به درجه‌ای از وحدت و همگونی رسیده است که با سایر بخش‌های پیرامون خود متفاوت است.
 (۳) ویژگی اصلی هر ناحیه وحدت و همگونی نسبی عناصر طبیعی و انسانی در آن است.
 (۴) هر محیط جغرافیایی را براساس معیارهای خاصی به واحدهای کوچک‌تر تقسیم می‌کنیم.

درس سوم: نواحی آب و هوایی

۳۸۲- کدام یک از گزینه‌های زیر در ارتباط با «آب و هوا» اطلاعات نادرستی ارائه می‌دهد؟

- (۱) آب و هوا یکی از عوامل مهم پدید آمدن ناحیه است. ویژگی‌های آب و هوایی متفاوت موجب می‌شود که بخش‌های مختلف سیاره زمین با یکدیگر تفاوت داشته باشند.
 (۲) آب و هوا با هوا تفاوت دارد. هوا وضعیت گذرا و موقتی هواکره یا همان اتمسفر در یک محل در مدت زمانی کوتاه است؛ مثلاً امروز هوا آفتابی یا ابری است.
 (۳) آب و هوا شرایط و وضعیت هوای یک ناحیه در مدت زمانی نسبتاً طولانی است؛ برای مثال می‌گوییم اندونزی کشوری گرم و مرطوب است.
 (۴) برای پی بردن به آب و هوای یک ناحیه داده‌های آماری مربوط به دما، بارش، رطوبت و ... را طی مدت زمانی مثلاً سه سال جمع‌آوری و میانگین آن را محاسبه می‌کنند.

۳۸۳- آب و هوا:

- (۱) شرایط و وضعیت هوای یک ناحیه در مدت زمانی نسبتاً طولانی است؛ برای مثال می‌گوییم اندونزی کشوری گرم و مرطوب است.
 (۲) شرایط و وضعیت هوای یک ناحیه در مدت زمانی نسبتاً طولانی است؛ مثلاً امروز هوا آفتابی یا ابری است.
 (۳) وضعیت گذرا و موقتی هواکره یا همان اتمسفر در یک محل در مدت زمانی کوتاه است؛ مثلاً امروز هوا آفتابی یا ابری است.
 (۴) وضعیت گذرا و موقتی هواکره یا همان اتمسفر در یک محل در مدت زمانی کوتاه است؛ برای مثال می‌گوییم اندونزی کشوری گرم و مرطوب است.

۳۸۴- می‌توان گفت از شاخه‌های است.

- (۱) اقلیم‌شناسی - جغرافیای انسانی (۲) آب و هواشناسی - جغرافیای طبیعی
 (۳) هواشناسی - فنون جغرافیایی (۴) بوم‌شناسی - فنون جغرافیایی

۳۸۵- با توجه به شکل روبه‌رو به ترتیب (الف) و (ب) کدامند؟

- (۱) لیتوسفر - آب‌کره
 (۲) سنگ‌کره - بیوسفر
 (۳) سنگ‌کره - اتمسفر
 (۴) لیتوسفر - هیدروسفر

۲ ۳۲۰ صنایع پتروشیمی بعد از نفت و گاز، بزرگ‌ترین بخش صنعتی کشور به شمار می‌رود.

۲ ۳۲۱ صنایع نفت و گاز بزرگ‌ترین بخش صنعتی کشور است.

۱ ۳۲۲ تولید الیاف مصنوعی ❖ صنایع پتروشیمی

شامل صنعت مس، سرب و روی ❖ صنایع مربوط به فلزات اساسی

۴ ۳۲۳ دو شرکت بزرگ ایران خودرو و پارس خودرو (سایپا) بخش عمده‌ای از خودروهای کشور را تولید می‌کنند.

۴ ۳۲۴ استان‌های یزد، کرمان و اصفهان بیشترین شاغلان بخش معدن کشور را دارند.

۳ ۳۲۵ زمین‌گردی معادل فارسی واژه ژئوتوریسم است.

۳ ۳۲۶ موقعیت ریاضی ایران و گستردگی آن در عرض‌های جغرافیایی باعث تنوع اقلیمی و چشم‌اندازهای طبیعی شده است.

برخورداری از موقعیت دریایی و خشکی، موقعیت نسبی ایران محسوب می‌شود.

۴ ۳۲۷ تنوع قومی و فرهنگی در کشور به همراه خود مجموعه‌ای از آیین‌ها، لباس‌ها، خوراکی‌ها، آهنگ‌ها، مراسم و گویش‌های محلی را ایجاد کرده و زمینه‌های گردشگری اجتماعی - فرهنگی را فراهم آورده است.

۱ ۳۲۸ گردشگری برای کشور میزبان می‌تواند اشتغال‌زایی، توسعه و رونق اقتصادی، و ارتباطات جهانی سازنده ایجاد کند.

سازمان جهانی گردشگری (WTO) ایران را از نظر جاذبه‌های طبیعی، در رتبه پنجم قرار داده است.

۱ ۳۲۹ میان اجزا و پدیده‌های هر مکان، نوعی پیوستگی و هماهنگی وجود دارد که آن مکان را از سایر مکان‌ها متفاوت می‌سازد.

۳ ۳۳۰ ناحیه بخشی از سطح زمین است که ویژگی‌های جغرافیایی همگون و خاصی دارد؛ به طوری که با بخش‌های مجاور خود متفاوت است.

۱ ۳۳۱ پاسخ سؤال قبل رو دوباره بفون بی‌زحمت!

۳ ۳۳۲ جغرافی‌دان‌ها سطح زمین را به واحدهای جغرافیایی تقسیم می‌کنند و سپس مورد مطالعه قرار می‌دهند. این تقسیم‌بندی‌ها برای شناخت بهتر و آسان‌تر مکان‌های مختلف و علمی کردن مطالعات و تحقیقات درباره این مکان‌ها صورت می‌گیرد تا بتوان برای آن‌ها به طور صحیح برنامه‌ریزی کرد.

۳ ۳۳۳ **بزرسی عبارت نادرست**

الف) جغرافی‌دان‌ها از گذشته سطح زمین را به واحدهای جغرافیایی تقسیم کرده و سپس مورد مطالعه قرار داده‌اند.

۱ ۳۳۴ ناحیه‌بندی کاری صرفاً جغرافیایی است و براساس طرز تفکر یک جغرافی‌دان و شیوه کار او صورت می‌گیرد. انتخاب معیارها و ملاک‌ها برای تعیین حدود یک ناحیه، به هدف مطالعه و تحقیق جغرافی‌دان بستگی دارد.

۱ ۳۳۵ جغرافی‌دان‌ها برای تعیین حدود یک ناحیه، یک یا چند معیار را به کار می‌گیرند. آن‌ها با توجه به این معیارها حدود یا مرزهای هر ناحیه را روی نقشه رسم می‌کنند و نواحی مختلف را روی نقشه نمایش می‌دهند.

۴ ۳۰۷ بخش کشاورزی به دلیل ایفای نقش حیاتی در تأمین مواد غذایی سالم، خودکفایی، ایجاد اشتغال و بهره‌مندی صحیح از مواهب الهی مانند آب و خاک، در اقتصاد کشور نقش بسیار مهمی دارد.

۱ ۳۰۸ پرورش زنبور عسل زیرمجموعه فعالیت کشاورزی است.

کشاورزی نقش حیاتی در تأمین مواد غذایی سالم، خودکفایی، ایجاد اشتغال و بهره‌مندی صحیح از مواهب الهی دارد.

۳ ۳۰۹ تنوع وضعیت آب و هوایی در ایران، موقعیت مساعدی را برای تولید انواع محصولات زراعی فراهم آورده است.

۲ ۳۱۰ انواع غلات، حبوبات، سبزیجات و محصولات جالیزی، نباتات علوفه‌ای و محصولات صنعتی از جمله محصولاتی است که در اقصی نقاط ایران کشت می‌شود.

باغداری خود، در دسته‌بندی جدایی قرار دارد و جزء فعالیت‌های کشاورزی محسوب می‌شود.

۱ ۳۱۱ اختلافات شدید درجه حرارت روزانه و سالانه در نواحی مختلف ایران، سبب ایجاد تنوع فراوان در تولیدات باغی شده است.

۴ ۳۱۲ باغداری از مهم‌ترین اقلام صادراتی کشور است که هر ساله ارز فراوانی را وارد کشور می‌کند.

۳ ۳۱۳ امروزه با توجه به مشکل کاهش منابع آبی کشور، توصیه می‌شود محور توسعه کشاورزی از زراعت به توسعه باغداری با روش‌های مدرن آبیاری تغییر یابد.

۴ ۳۱۴ مزایای استفاده از روش گلخانه‌ای: ۱) کاهش مصرف آب ۲) تولید در همه طول سال و همه جا ۳) کنترل بهتر وضعیت کشت

۲ ۳۱۵ گستردگی زیاد در عرض‌های جغرافیایی، وجود گونه‌های متنوع دامی، تنوع اقلیمی و تنوع گونه‌های گیاهی، وضع مناسبی را برای کشاورمان به منظور پرورش انواع دام فراهم کرده است.

صنایع غذایی در اقتصاد غذایی، اشتغال، تولید ناخالص داخلی، امنیت غذایی و صادرات کشور نقش مهمی دارد.

دامداری یکی از فعالیت‌های بخش کشاورزی است.

۱ ۳۱۶ صنعت شامل مجموعه فعالیت‌هایی است که به تغییر شکل فیزیکی یا شیمیایی مواد مختلف و تبدیل آن‌ها به محصولات جدید منجر می‌شود.

۴ ۳۱۷ طبق نمودار سهم شاغلان، بخش عمده فعالان اقتصادی ایران در بخش خدمات مشغول به فعالیت هستند.

۳ ۳۱۸ صنایع اصلی کشور به دو گروه صنایع دستی و صنایع ماشینی تقسیم می‌شود.

صنایع دستی به آن دسته از فعالیت‌هایی گفته می‌شود که عمدتاً با استفاده از مواد اولیه بومی و به‌کارگیری ابزار و وسایل ساده دستی، در قسمتی از مراحل اساسی تولید و به ساخت محصولی منجر می‌شود که در هر واحد آن ذوق هنری و خلاقیت فکری صنعتگر به گونه‌ای تجلی می‌یابد.

۴ ۳۱۹ حصیربافی، از صنایع دستی ایران به شمار می‌رود.

۱ ۳۵۶ پیمان کیوتو، پیمانی است که کشورها برای کاهش صدور گازهای گلخانه‌ای به جو امضا کرده‌اند.

۴ ۳۵۷ نواحی تحت تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها هستند و مورد ذکر شده در صورت سؤال نیز بیانگر این مفهوم است.

۴ ۳۵۸ مثال ذکر شده در صورت سؤال بیانگر تصمیم‌گیری‌های دولت و اثرپذیری نواحی از این تصمیمات است.

۳ ۳۵۹ برنامه‌ریزی یا تصمیم‌های یک دولت می‌تواند موجب حفظ، تغییر و یا تخریب نواحی طبیعی و انسانی شود؛ مورد (ج) به رابطه میان دولت‌ها و نواحی اشاره ندارد.

۲ ۳۶۰ کاربری جزایر مصنوعی در آب‌های خلیج فارس، مسکونی، تفریحی و تجاری است.

۴ ۳۶۱ برای ساختن جزایر مصنوعی خلیج فارس، مقدار زیادی سنگ و خاک از بستر خلیج فارس بالا کشیده می‌شود. این خاک برداری و گل‌آلود شدن وسیع آب به بوم‌سازگان (اکوسیستم) دریایی و آب‌سنگ‌های مرجانی آسیب رسانده است.

۳ ۳۶۲ برای ساختن جزایر مصنوعی خلیج فارس، مقدار زیادی سنگ و خاک از بستر خلیج فارس بالا کشیده می‌شود.

۳ ۳۶۳ در چند سال اخیر، کشتار صدها تن از مردم مسلمان و مظلوم میانمار (برمه) و به آتش کشیده شدن خانه‌های آن‌ها به دست یک فرقه بودایی افراطی موج وسیعی از اعتراضات را علیه اقدامات حکومت این کشور برانگیخته است.

۴ ۳۶۴ نمونه آورده شده در صورت سؤال، بیانگر تأثیر تصمیم‌گیری‌های سیاسی حکومت‌ها بر نواحی است.

۱ ۳۶۵ هر ناحیه جغرافیایی دارای کانون یا مرکزی است که بیشترین عوامل وحدت و همگونی در آن وجود دارد.

۱ ۳۶۶ ساوان، ناحیه انتقالی بین جنگل‌های بارانی استوایی و صحرای بزرگ آفریقا است.

جنگل‌های بارانی استوایی ☀️ ساوان متراکم ☀️ ساوان پراکنده ☀️ نیمه‌بیابانی ☀️ بیابان

۲ ۳۶۷ باران در تمام سال ☀️ جنگل‌های بارانی استوایی ۲ ماه بدون باران ☀️ ساوان متراکم

تابستان بارانی و زمستان خشک ☀️ ساوان پراکنده

۱ ۳۶۸ الف ☀️ ساوان پراکنده ب ☀️ ساوان متراکم

۲ ۳۶۹ پوشش گیاهی از صحرای بزرگ آفریقا به سمت جنگل‌های بارانی استوایی: بیابان ☀️ نیمه‌بیابانی ☀️ ساوان پراکنده ☀️ ساوان متراکم ☀️ جنگل‌های بارانی استوایی

۱ ۳۷۰ زبان‌های انگلیسی و اسپانیایی در مجاورت مرز ایالات متحده آمریکا و مکزیک رواج دارد.

۳ ۳۷۱ تعیین مرز نواحی انسانی (زبانی، قومی و ...) از نواحی طبیعی (خاک، زیست‌بوم‌ها و ...) دشوارتر است.

قلمرو و وسعت نواحی، متفاوت است. در اثر فعالیت‌های انسانی یا عوامل طبیعی ممکن است ویژگی‌های خاص یک ناحیه از بین برود و وسعت آن کم یا زیاد شود.

۲ ۳۳۶ جغرافی‌دان‌ها براساس ترکیب ویژگی‌های عمده بارش از قبیل میانگین بارندگی سالانه، توزیع فصلی بارش و بالاترین میزان بارش روزانه، ایران را به شش ناحیه بارشی تقسیم کرده‌اند (خزر غربی، خزر شرقی، کردستان، آذربایجان و زاگرس، خراسان شمالی و داخلی).

۱ ۳۳۷ الف ☀️ کردستان ب ☀️ زاگرس و آذربایجان

۱ ۳۳۸ از میان شش ناحیه بارشی ایران، ناحیه خزر غربی، دارای بالاترین میانگین سالانه بارش است و بیشترین میزان بارش را در طول سال تجربه می‌کند.

۱ ۳۳۹ خاک کریوزول، خاک یخ‌بسته نواحی توندرا است.

۲ ۳۴۰ خاک چرنوزیوم، خاکی حاصلخیز و غنی از مواد آلی و ریشه علفزارها است.

۱ ۳۴۱ زیست‌بوم (بیوم) جزء نواحی طبیعی است که به سبب پوشش گیاهی و زندگی جانوری خاصی که دارد، از بقیه متمایز می‌شود.

۲ ۳۴۲ پوشش گیاهی غالب در امریکای جنوبی، جنگل‌های بارانی استوایی است.

۱ ۳۴۳ معیارهای مربوط به عوامل انسانی ناحیه‌بندی عبارت‌اند از: جمعیت، اقوام، دین، زبان، فرهنگ، نوع فعالیت‌های اقتصادی و ...

۴ ۳۴۴ قوم پشتون دارای بیشترین پراکندگی قومیتی در کشور افغانستان است.

۱ ۳۴۵ اکثریت جمعیت کشور سوئیس به زبان آلمانی تکلم می‌کنند.

۱ ۳۴۶ انسان‌ها در محیط‌های طبیعی تغییراتی به وجود می‌آورند. آن‌ها برای زندگی و بهره‌برداری از محیط طبیعی از شیوه‌ها و ابزارهای متفاوتی استفاده می‌کنند و در نتیجه نواحی مختلفی را پدید می‌آورند یا نواحی طبیعی را تغییر می‌دهند. مثال ذکر شده در صورت سؤال نیز بیانگر این مبحث است.

۲ ۳۴۷ ایجاد کارخانه‌های بزرگ و کوچک در امتداد محورهای ارتباطی شهر تهران و شکل گرفتن نواحی صنعتی پیرامون تهران، این شهر را به مهم‌ترین قطب صنایع مصرفی کشور تبدیل کرده است.

۱ ۳۴۸ مثال ذکر شده در صورت سؤال به این مسأله اشاره دارد که انسان‌ها با تغییراتی که در محیط طبیعی ایجاد می‌کنند، نواحی مختلفی را پدید می‌آورند.

۳ ۳۴۹ محدودیت‌ها و موانع طبیعی موجب می‌شود انسان‌ها برای کنترل محیط چاره‌اندیشی کنند.

۲ ۳۵۰ مثال داده شده بیانگر این مسأله است که نواحی به فعالیت‌های انسان شکل می‌دهند.

۳ ۳۵۱ احداث راه آهن در نواحی مرتفع و کوهستانی دشوارتر و پرهزینه‌تر از نواحی پست و جلگه‌ای است.

۳ ۳۵۲ محدودیت‌ها و موانع محیطی سبب می‌شود انسان‌ها برای کنترل محیط و شرایط خاص آن چاره‌اندیشی کنند و به ابداع ابزارهایی بپردازند.

۲ ۳۵۳ مثال ذکر شده در صورت سؤال نمونه‌ای از شکل‌دهی نواحی به فعالیت‌های انسانی است.

۳ ۳۵۴ نواحی بر یکدیگر تأثیر می‌گذارند و با یکدیگر رابطه و کنش متقابل دارند؛ امروزه همه نواحی و حتی دورافتاده‌ترین آن‌ها به ویژه از نظر اقتصادی تحت تأثیر یکدیگرند.

۳ ۳۵۵ هم مورد (الف) و هم (ب)، بیانگر رابطه و کنش متقابل نواحی با یکدیگر است.

۱ ۳۹۱ مایل بودن محور زمین موجب می‌شود که اشعه خورشید به مناطق استوایی، عمود و نزدیک به عمود بتابد و زاویه تابش به سمت قطب مایل و مایل‌تر شود.

۴ ۳۹۲ پرتوهای خورشید در مدار ۶۰ درجه به دلیل مایل تابیدن، مساحتی دو برابر ناحیه استوایی را دربرمی‌گیرند. مقدار انرژی گرمایی دریافتی توسط هر واحد سطح در این ناحیه تقریباً نصف منطقه استوایی است.

۱ ۳۹۳ مقدار انرژی گرمایی دریافتی توسط هر واحد سطح در نواحی مدار ۶۰ درجه، تقریباً نصف منطقه استوایی است.

۳ ۳۹۴ مایل بودن محور زمین موجب اختلاف زاویه تابش خورشید در مناطق مختلف می‌شود. همچنین مایل بودن محور زمین بر مدار گردش انتقالی آن به دور خورشید موجب می‌شود که طی حرکت وضعی و انتقالی، وسعت منطقه روشن و تاریک و طول روز و شب و فصول مختلف سال در نواحی مختلف و در نیمکره شمالی و جنوبی متفاوت باشد.

۴ ۳۹۵ نواحی استوایی بیشترین و نواحی قطبی کم‌ترین میزان انرژی را از خورشید دریافت می‌کنند.

۲ ۳۹۶ هر چه از استوا به سمت عرض‌های جغرافیایی بالاتر حرکت می‌کنیم، دمای هوا کاهش می‌یابد.

۲ ۳۹۷ نواحی استوایی منبع بزرگ ذخیره گرما و سرچشمه جریان‌های دریایی آب گرم در اقیانوس‌ها هستند.

۲ ۳۹۸ به طور متوسط به ازای هر ۱۰۰۰ متر ارتفاع از سطح زمین، دمای هوا ۶ درجه سانتی‌گراد کاهش می‌یابد. در مثال ذکرشده به ۵ کیلومتر بالا رفتن از سطح آب‌های آزاد، دمای هوا ۳۰ درجه سانتی‌گراد کاهش می‌یابد.

۴ ۳۹۹ علاوه بر عرض جغرافیایی، عواملی چون ارتفاع از سطح زمین، دوری و نزدیکی به اقیانوس‌ها و دریاها، عبور جریان‌های دریایی آب گرم و آب سرد، و جهت و شیب ناهمواری‌ها بر دمای یک مکان تأثیر می‌گذارند.

۴ ۴۰۰ فشار هوا در یک مکان، متغیر است و کم یا زیاد می‌شود.

۲ ۴۰۱ وقتی هوای یک منطقه گرم می‌شود، مولکول‌ها سریع‌تر حرکت می‌کنند و از هم فاصله می‌گیرند؛ در نتیجه از وزن و فشار هوا در واحد حجم کاسته می‌شود. هوای گرم سبک می‌شود و به سوی بالا صعود می‌کند. بنابراین، هوای گرم نسبت به اطراف خود فشار کم‌تری دارد و در نتیجه بر روی منطقه گرم یک مرکز کم‌فشار (سیکلون) ایجاد می‌شود. در کم‌فشار (سیکلون)، فشار هوا به سمت مرکز ناحیه کم می‌شود.

۳ ۴۰۲ تصویر داده‌شده مرکز پرفشار (آنتی‌سیکلون) را نشان می‌دهد.

۴ ۴۰۳ بر روی منطقه سرد، مرکز پرفشار (آنتی‌سیکلون) پدید می‌آید.

۱ ۴۰۴ تصویر داده‌شده مرکز کم‌فشار (سیکلون) را نمایش می‌دهد.

۱ ۴۰۵ هوا همیشه از جایی که فشار بیشتری (آنتی‌سیکلون) وجود دارد به سمت جایی که فشار کم‌تری (سیکلون) دارد، جریان می‌یابد و به این ترتیب، باد به وجود می‌آید.

۴ ۳۷۲ گزینه (۴) از ویژگی‌های مرز نواحی نمی‌باشد.

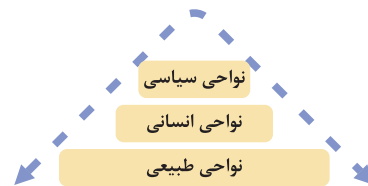
۱ ۳۷۳ مرزهای سیاسی و اداری معمولاً بر مرزهای طبیعی و انسانی منطبق نیستند.

۳ ۳۷۴ بیابان لوت در میان سه استان سیستان و بلوچستان، کرمان و خراسان جنوبی گسترده شده است.

۱ ۳۷۵ قسمت هاشورخورده، قوم پشتون را نشان می‌دهد.

۴ ۳۷۶ هر چهار مورد درسته!

۲ ۳۷۷

۳ ۳۷۸ نواحی طبیعی بستر زندگی و فعالیت‌های انسان به حساب می‌آیند.

۱ ۳۷۹ امروزه همه نواحی طبیعی یا انسانی جهان تحت مدیریت نهادهای سیاسی یا اداری قرار دارند.

۳ ۳۸۰ شهرها، استان‌ها و کشورها، نواحی سیاسی محسوب می‌شوند؛ زیرا یک نهاد آن‌ها را اداره و مدیریت می‌کند.

۱ ۳۸۱ با توجه به تصویر، در ناحیه جنگل‌های بارانی استوایی بارش بیشتر و پوشش گیاهی غنی‌تر است و هر چه از مرکز ناحیه فاصله می‌گیریم و به طرف صحرای بزرگ آفریقا پیش می‌رویم، بارش کم‌تر و پوشش گیاهی نیز کم‌تر می‌شود.

۴ ۳۸۲ برای پی بردن به نوع آب و هوای یک ناحیه، داده‌های آماری مربوط به دما، بارش، رطوبت و ... را طی سال‌های طولانی (معمولاً سی سال یا بیشتر) جمع‌آوری و میانگین آن را محاسبه می‌کنند.

۱ ۳۸۳ آب و هوا، شرایط و وضعیت هوای یک ناحیه در مدت زمانی نسبتاً طولانی است. برای مثال، می‌گوییم اندونزی کشوری گرم و مرطوب است.

۲ ۳۸۴ آب و هواشناسی (اقلیم‌شناسی) یکی از شاخه‌های جغرافیای طبیعی است.

۲ ۳۸۵ الف \bullet لیتوسفر (سنگ‌کره) ب \bullet بیوسفر (زیست‌کره)

۱ ۳۸۶ گازهای موجود در اتمسفر: ۷۸٪ نیتروژن، ۲۱٪ اکسیژن و ۱٪ سایر گازها.

۴ ۳۸۷ بیشترین تغییرات آب و هوایی در لایه زیرین هواکره، یعنی وِردسپهر (تروپوسفر) به وجود می‌آید.

۲ ۳۸۸ وجود هواکره یکی از ویژگی‌های مهم سیاره زمین است و این سیاره را از سایر سیارات جدا می‌کند؛ زیرا به واسطه هواکره، زیست‌کره قادر به حیات است.

۱ ۳۸۹ زیست‌کره به واسطه هواکره (اتمسفر) قادر به حیات است.

۱ ۳۹۰ نور خورشید مهم‌ترین منبع انرژی برای زمین و عامل اصلی به وجود آمدن ویژگی‌های آب و هوایی در نواحی مختلف زمین است.